

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕

จิตกับธรรมเป็นของคู่ควรกัน

การนำชาติคราวนี้รู้สึก ภาคปฏิบัติจะกระเทือนจิตใจชาวพุทธของเราอยู่ไม่น้อย เหมือนกัน ภาคปฏิบัติเป็นภาคเอาความจริงล้วน ๆ ออกมา ๆ เหมือนกับเราจับแปลน ออกมาวางไว้บนบ้าน สร้างบ้านขึ้นมา ออกมาจากแปลนนี้คือบ้าน นี้เอาออกมาจาก ตำรับตำรา นี้คือมรรคผลนิพพาน เป็นอย่างนั้นนะ พระปฏิบัติของเราเราพูดตาม ความจริง สำหรับผู้ทรงมรรคทรงผล ก่อนหน้านั้นมาก็ดี ตั้งแต่สมัยพ่อแม่ครูจารย์มันมา เรื่อย ๆ ท่านก็ทรงมรรคทรงผลเจียบ ๆ มา เจียบ ๆ มา มากกลายเป็นครูบาอาจารย์ สอนพวกเรานี้ ออกจากหลวงปู่มั่นเป็นสำคัญนะ กระจายออกมานี้ จากนั้นก็มาเรื่อย ๆ อย่างนี้

พระท่านที่อยู่ในป่าในเขา นั้นละผู้ทรงมรรคทรงผลทรงอยู่อย่างนั้น เจียบ ๆ นะ คือภาคปฏิบัติตามศาสนธรรมที่เรียกว่าแปลนนั้นมีอยู่ตราบไต่ มรรคผลนิพพานจะมี อยู่เป็นเงาเทียมตัว ๆ ตลอดไป ท่านจึงสอนไว้ ศาสนาจะให้สมบูรณ์แบบ ท่านบอก อย่างนี้เลย ต้องมีปริยัติ คือการศึกษาเล่าเรียน ปฏิบัติ เมื่อศึกษาเล่าเรียนแล้วนำมา ปฏิบัติตัวเอง ปฏิเวธ เป็นผลปรากฏขึ้นมา เช่น เราปลูกบ้านสร้างเรือนขึ้นมาเรื่อย ๆ ปริยัติ ปฏิบัติ ถ้ามีสองนี้แล้วปฏิเวธก็ขึ้นเอง เป็นผล คือปริยัติ รู้แบบแปลนแผนผังรู้ ทิศทางแล้วไปปฏิบัติตัวเองก็เป็นศีลเป็นธรรม เป็นสมาธิปัญญาวิมุตติหลุดพ้นขึ้นมา จากแปลน เป็นอย่างนั้น เมื่อยังมีผู้ปฏิบัติอยู่ตราบไต่ ธรรมกับกิเลส คือกับโลกกับ กิเลสนี้ เป็นคู่เคียงกันมาแต่ต้นอยู่อย่างนี้ตลอด ไม่มีอะไรยิ่งหย่อนกว่ากัน

แต่เวลานี้พวกเราขยอสรรเสริญกิเลสมากที่สุด เดียว ผลของกิเลสที่ถูกขยอจึงมี แต่ฟืนแต่ไฟเผาไหม้กันไปหมด เมื่อจิตของเราหมุนไปทางไหนทางนั้นก็ออก หมุน ไปทางกิเลส กิเลสจะออก ผลของกิเลสก็คือความทุกข์ออกเรื่อย ๆ ถ้าจิตแยบไปทาง ธรรม สนใจในธรรม ปฏิบัติธรรม ผลของธรรมจะเริ่มเกิด ๆ เรื่อย ๆ ความสงบเย็นใจ อะไร ๆ ค่อยดีทะล่อมเข้ามาสู่ตัวเอง ๆ เรื่อย เป็นอย่างนั้นนะ นี้จะมีผลพร้อมอยู่เสมอ ดังที่ท่านแสดงว่าธรรมนี้เป็น อกาลิโก คือไม่มีกาลสถานที่เวล่ำเวลา กิเลสก็เป็น อกาลิ โก เหมือนกัน เสมอกันอยู่อย่างนี้ ให้พากันเข้าใจอย่างนี้นะ

คือเราหมุนไปทางกิเลสความโลภ ความโกรธ ความหลง ราคะตัณหา คือเป็น กิเลส เป็นเชื้อฟืนเชื้อไฟไหม้ พอหมุนไปนี้ปั๊บมันแสดงไฟไหม้ขึ้นมา หมุนไปทางอรรด ทางธรรม ความรักใคร่ไฝ่ธรรม รักใคร่ไฝ่ศีลไฝ่ทานไฝ่การภาวนาแล้วธรรมจะเกิด

ความสงบร่มเย็นจะเริ่มไป ๆ เกิดได้ตลอดเวลาในหัวใจดวงเดียวกัน กิเลสกับธรรมไม่อยู่ที่ไหน เราอย่าไปมองท้องฟ้ามหาสมุทรที่ไหน ๆ ไม่มีกิเลส ไม่มีธรรม ที่จะทรงให้เห็น ประจักษ์ มีอยู่ที่ใจนี้เท่านั้น ใจนี้เป็นผู้รับธรรมทั้งสองประเภทนี้ไว้ คือกิเลสก็อยู่ที่ใจ ธรรมก็อยู่ที่ใจ เพราะฉะนั้นท่านจึงสอนลงที่ใจ

เวลาจิตกระตือรือร้นออกทางธรรม จะเป็นธรรมเรื่อย ๆ แล้วหมุนเรื่อยบำรุงเรื่อย ขึ้นเรื่อย ๆ ถ้าหมุนไปทางกิเลสจะเป็นแต่กิเลสเรื่อย ๆ จึงว่าทั้งสองอย่างนี้ไม่มีอะไรยิ่ง หย่อนกว่ากันตามหลักธรรมชาติของกิเลสและธรรม ให้ผลเสมอกัน หมุนไปทางไหน เป็นทางนั้น ๆ แต่เวลานี้กิเลสมีอำนาจมันก็มาบีบบังคับ ปิดหูปิดตาปิดปากของอรรถของธรรมซึ่งอยู่ในหัวใจชาวพุทธให้พูดออกมาไม่ได้ พูดออกมามันโงมตี เข้าใจโงมละ กิเลสมันมีอำนาจมากมันโงมตีธรรม หาไปจนกระทั่งถึงว่า ธรรมไม่มีผล ไม่มีประโยชน์ ปฏิเสธถึงบาปถึงบุญ นรกสวรรค์ไปหมดเลย นี่ละกิเลส

ทั้ง ๆ ที่สิ่งเหล่านี้มีมาตั้งกัปตั้งกัลป์นั้นแหละ ไม่มีใครลบล้างได้ แต่กิเลสเมื่อมันมีฤทธิ์อยู่ในหัวใจสัตว์ มันก็เปิดปากออกมามลล้างสิ่งทั้งหลายที่มีอยู่ดั้งเดิมได้สบาย ๆ เราก็เชื่อมั่นอย่างหลับหูหลับตา ตามหลักความจริงแล้วไม่ว่าบาปว่าบุญ เสมอกันเลย ตลอด ฟัน้องทั้งหลายจำเอาไว้นะ บาปก็ดี บุญก็ดี มีอยู่ในใจด้วยกัน คือมีอยู่แต่ว่าใจเป็นผู้จะรับทราบสัมผัสสัมพันธ์ เรื่องธรรมมีครอบโลกธาตุ เช่นเดียวกับกิเลส สัตว์โลกมีที่ไหนกิเลสจะแสดงขึ้นจากหัวใจสัตว์โลก ๆ เพราะที่นั่นเป็นที่สถิตของกิเลส

เหมือนดังฝนตกลงมาจากท้องฟ้ามันก็ตกของมันอย่างนั้น แต่ห้วยหนองคลองบึงเป็นที่เก็บน้ำ เข้าใจใหม่ กิเลสมันจะครอบโลกธาตุ แล้วจิตของเราเป็นอ่างเก็บน้ำ กิเลส เข้าใจใหม่ มันจึงมาแสดงที่นี้ ๆ อ่างเก็บน้ำของธรรมของกิเลสจึงแสดงขึ้นที่นี้ นี่เป็นอ่างเก็บน้ำ เป็นทำนบ อยู่ที่นี้ ถ้าพูดถึงเรื่องมี-มีทั่วไปแต่ไม่มีใครมาสัมผัสให้รู้ได้ มีใจเท่านั้น เพราะฉะนั้นท่านจึงสอนลงที่ใจ แล้วนอกจากสัมผัสแล้วยังต้องแบกต้องหามอยู่ถ้าเป็นฝ่ายชั่ว ถ้าเป็นฝ่ายดีก็พุงตัวขึ้น

เราพูดสอนพี่น้องทั้งหลายนี้เราพูดจริง ๆ เกิดมาในชีวิตของเราเราก็ไม่เคยคาด เคยคิด ถึงได้ยกโคตรหลวงตาบัวมาละชิ โคตรหลวงตาบัวไม่เคยรู้เคยเห็นธรรมที่หลวงตาบัวรู้ เพราะเหตุไร เพราะโคตรของเราพ่อแม่ของเราไม่เคยปฏิบัติเหมือนเรา ไม่เคยปฏิบัติธรรม เราปฏิบัติยังงี้ ๆ เห็นผลขึ้นมาจนกระทั่งถึงตั้งที่ว่าน้ำตาร่วงนี่นะ ผิงขึ้นมา นี่ มันก็เป็นขึ้นที่ผู้ปฏิบัติที่เรา โคตรแซ่ของเราไม่ได้ปฏิบัติ ท่านเหล่านั้นท่านก็ไม่ว่าจะว่าไง ไม่ได้เอียง...ธรรม อยู่กับผู้ปฏิบัติ อากาลิโก ๆ บอกตลอดมา ไม่มีกาลสถานที่ เวลาเวลา

หัวใจไม่เคยตาย ธรรมะจึงไม่เคยตาย เป็นคู่เคียงกันมา ธรรมอยู่กับใจ เมื่อธรรมกับใจเป็นอันเดียวกันแล้วก็เป็นธรรมชาติ เรียกว่านิพพาน หรือธรรมชาติ หรือมหาวิมุตติมหานิพพาน ๓ อย่างนี้เป็นไวพจน์ของกันและกันใช้แทนกันได้ นี่ละจิตกับธรรมจึงเป็นของคู่ควรกัน กิเลสเป็นฝ่ายสมมุติล้วน ๆ ตั้งแต่หยาบ กลาง ละเอียด เป็นสมมุติล้วน ๆ จึงก่อภัยให้สัตว์โลกอยู่เรื่อย ๆ แล้วเราชำระซักฟอกออกได้ ๆ เพราะเหล่านี้เป็นกฎของวัฏจักร ต้องมีไตรลักษณ์คือ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา อยู่ในนี้

กิเลสประเภทใดก็ตามมีไตรลักษณ์อยู่ในนั้น ๆ เพราะเป็นสมมุติ ธรรมก็เป็นสมมุติ ๆ ขึ้นไปจนกระทั่งถึงที่สุดของธรรมที่เลิศแล้วเป็นวิมุตติ แน่ เป็นธรรมประเภทอื่นขึ้นมา อันนี้ไม่มีสมมุติเลย กฎ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา เข้าไปเกี่ยวข้องไม่ได้ เพราะฉะนั้นท่านถึงเรียกว่านิพพานเที่ยง ถ้าลงกิเลสซึ่งเป็นตัวสมมุติแทรกนิตแทรกหน้อยต้องมี อนิจจัง อยู่ในนั้นไม่เที่ยง อันนี้หมดโดยประการทั้งปวง ชำระหมด ธรรมพระพุทธเจ้าคงเส้นคงวาหนาแน่นมาตลอด

เราพูดจริง ๆ เราอดสงสารบรรดาพี่น้องชาวไทยเราไม่ได้ เพราะเป็นผู้รักษาพุทธศาสนาอยู่แล้วมาแต่ปู่ย่าตายายของเรา แต่ผลที่จะมาปรากฏขึ้นจากการรักษาการปฏิบัติของเรา เราไม่รักษาประโยชน์ก็ไม่มี ก็มีแต่ความทุกข์ความเดือดร้อน กิเลสพันพันกับหัวใจเรา เลยกลายเป็นศาสนากิเลส เอากิเลสเป็นศาสนาเป็นครูเป็นอาจารย์สอน จึงมีแต่เรื่องความทุกข์ความทรมานทั่วดินแดนนะโลก เราไม่ลำเอียง เสมอกันหมดโลก อันนี้ เพราะเหตุไร เพราะกิเลสตัวสร้างไฟสร้างไฟกล่อมสัตว์โลกให้ลุ่มหลง เพื่อสร้างไฟสร้างไฟเพื่อความลุ่มจมนี้ อยู่ที่หัวใจของสัตว์โลกทุกประเภท อย่าว่าแต่มนุษย์นะ ขึ้นชื่อว่าหัวใจ ธรรมชาตินี้มีอยู่ในนั้นหมด มันจึงก่อไฟก่อไฟให้สัตว์โลกได้รับความลำบากลำบากตลอดมา แล้วมันก็ปิดไม่ให้มองหลังมันด้วยนะ ครั้นมองหลังจะมองเห็นตัวของมัน มันไม่ยอมให้มอง

ท่านสอนธรรมลงไปเพื่อให้มองข้างหลัง มองดูหน้ากิเลสที่มันอยู่ข้างหลัง หลังฉากของเรา มันไล่เราไปมันอยู่ข้างหลังเรา ธรรมท่านสอนให้มองดูข้างหลัง เข้าใจไหม ที่นี้กิเลสมันไม่ให้มอง พวกมันจำเอานะ ธรรมนี้มองดูกิเลส กิเลสพยายามเหยียบย่ำทำลายธรรม ธรรมก็พยายามเหยียบย่ำทำลายกิเลส เมื่อนำธรรมออกไปกิเลสก็แหกไปเลย ถ้ากิเลสมันนำเครื่องมือของมันออกมา ธรรมก็แหกจากหัวใจเรา ทุกข์ร้อนไปทุกหย่อมหญ้าแหละ ให้พากันจำเอานะ

แหม มันเปิดจริง ๆ จะให้ว่าไง เราจนจะตายแล้ว พุดลี้มวันลี้มคืนไปเฉย ๆ นะทุกวันนี้ เราพูดอย่างนี้พูดตามความรู้สึกของใจ อยู่กับมิดกับแจ้งไปธรรมดาเหมือนโลกทั่ว ๆ ไป จิตรู้ที่อยู่เห็นอยู่ อาศัยอยู่นี้เพราะชั้นธันมันพาอยู่ ชั้นธันยังไม่พาไป รู้ที่อยู่เท่า

ไรก็ยังคงครองชั้นธ้อยู่ก่อน ถ้าหากจะพูดแบบภาษาโลก มันสนุกดูโลกว่านั้นเถอะนะ เมื่อธรรมกระจ่างขึ้นที่หัวใจหายสงสัยในธรรมแล้ว โลกนี้ก็หายสงสัยไปด้วยกัน มันจำขึ้นมาหมดแล้ว นี่ละจิตดวงที่ได้ชำระแล้วพระพุทธเจ้าท่านสอน จิตเหล่านี้ไม่มีคำว่าครีว่าล้าสมัย ธรรมไม่มีคำว่าครีว่าล้าสมัย ทำเมื่อไรได้เมื่อนั้นเลย แต่กิเลสมันเหยียบเอาว่าธรรมครีธรรมล้าสมัย เห็นไหมกิเลสเหยียบธรรม ดูในหัวใจเรานั้น มันเหยียบตลอดเวลา พอเราคิดจะไปทางความดีนี้มันจะมีสิ่งมาฝืนแล้วนะ ฝืนไม่ให้ไป ไม่อยากให้เป็นมันเป็นอยู่ในใจเรานี้ละ

นี่พูดถึงเรื่องกิเลสกับธรรม เวลามันมีอำนาจ ทางธรรมกระดิกออกมาบีบมันจะมีอะไรวางขึ้นมาทันที พอหยุดทางธรรมบีบกิเลสลากไปเลย เป็นอย่างนั้นนะ มันมีอยู่ตลอดเวลาในหัวใจของเรา ทีนี้เวลาเราพยายามตะเกียกตะกายชกฟอก หลายครั้งหลายหน สิ่งต้านทานหรือกีดขวางทั้งหลายเหล่านี้ก็ค่อยเบาลง ๆ เบาลงทีนี้ธรรมออกแล้วนะ ทีนี้ ธรรมออกแล้วกิเลสค่อยหมอบลงเรื่อย ๆ กำลังของกิเลสอ่อนลง ๆ กำลังของธรรมขึ้นเรื่อย ๆ ดังได้พูดให้พี่น้องทั้งหลายฟัง ธรรมประเภทนี้ใครมาพูด เราอยากพูดอย่างนี้เราไม่ได้โอ้อวด ถอดออกมาจากหัวใจมาพูดกับพี่น้องทั้งหลาย เราไม่เคยรู้ไม่เคยเห็น เพราะเราไม่เคยปฏิบัติแต่ก่อน ทีนี้เวลามันรู้มันเห็น กิเลสที่มันมืดมิดปิดตา ทำคุณงามความดีมันปิดไว้ ๆ หมดไม่ให้ออก เวลามันหนาจริง ๆ แล้วมันไม่ยอมให้ทำความดีเลย ให้ทำแต่ตามกิเลสโดยถ่ายเดียวจนกระทั่งตายไปด้วยกัน นี่คือการหนาแน่นของกิเลส จะไม่มีวันมีคืนที่จะหลุดพ้นไปได้แหละ ถ้าลงตามมัน

ทีนี้เวลาเอาธรรมเข้ามาชำระล้างมันก็ต้องกีดขวาง ๆ ชัดขึ้น จะไปทำความดีงามอะไรนี้ไม่ให้ไป ๆ ทางนี้ชัดกันเรื่อย มันไม่ให้ไปก็จะไป เหตุผลเรามีอยู่นี้ละ เมื่อเราเชื่ออรรถเชื่อธรรมแล้ว เชื่อกิเลสก็เชื่อมานานแล้ว เชื่อพระพุทธเจ้าเรายังไม่ได้เชื่อเหมือนเชื่อกิเลสที่ฝังใจมาตั้งแต่วันเกิด เชื่อธรรมนี้ฟังจะเริ่มมาเชื่อได้ยินได้ฟังนี้แหละจากการได้ยินได้ฟัง เอ้า ฝืน ฝืนไปฝืนมาความกีดขวางของกิเลส เมื่อเราไม่ถอยมันก็ค่อยเบาลง ๆ ทางนี้ก็ค่อยเบิกกว้าง ๆ เมื่อถึงขั้นที่จิตใจฝืนกับธรรมแล้วไม่ได้พิจารณาทางอรรถทางธรรมไม่ได้ ไปวัดไปวาทำบุญให้ทานวันหนึ่ง ไม่ได้ทำอยู่ไม่ได้มันเป็นในหัวใจ แต่ก่อนมันไม่ยอมให้ เข้าใจไหมละ ความไม่ยอมให้คือกิเลส

กิเลสเป็นตัวปิดบัง พอเปิดตัวปิดบังแล้วมันจำ ความอยากให้มันก็มาเพราะมันอยากออกอยู่แล้ว เหมือนน้ำเราปิดไว้ในก๊อกนั้นแหละพุตง่าย ๆ พอไขก๊อกมันก็ออกมาเลย นั่น นี่ก็เปิดออก ๆ เวลามันมีกำลังเต็มทีของมัน ๆ ขึ้นไปโดยลำดับแล้ว ทีนี้กิเลสนี้เหมือนไม่มีนะ คือมันหมอบ ทั้ง ๆ ที่มันยังไม่หมดแต่มันละเอียด อำนาจของธรรมเหยียบหัวมันไป อะไรถ้าขึ้นชื่อว่าธรรมแล้วเบิกกว้าง ๆ กิเลสไม่กล้าเข้ามาแหยม

ได้แหละ นี่เห็นใหม่ละ จิตดวงนี้นะ นักเข้า ๆ ก็ฟาดเสียจนกระทั่งราบหมด อย่าว่าแต่หมอบ หมอบอยู่ไหนเอามาฆ่าให้หมดเรียบบุข จ้าขึ้นมา ท่านว่า อาโลโก อุปาติ สว่าง จ้าขึ้นมาเลย อะไรมันถึงสว่าง ก็แต่ก่อนกิเลสปิดไว้มันก็มีดละซี พอเปิดกิเลสออกแล้ว มันก็จ้า เพราะจิตมันจ้าอยู่แล้วภายใน อยู่ในแก้วครอบดำ ๆ คือกิเลสมันครอบเอาไว้ พอเปิดนั้นออกแล้วมันก็จ้าไปหมด

เราพูดจริง ๆ เราอยู่กับโลกนี้เราไม่ได้หวังอะไรเลยในโลก พูดตรง ๆ อย่างนี้ มันหมดเสียทุกสิ่งทุกอย่างในหัวใจ มันปล่อยเสียหมด ปล่อยโดยหลักธรรมชาติไม่มีอะไรเหลือแล้ว ทีนี้ก็เหลือแต่ธรรมชาติที่วุ่น ที่เรามุ่งมันมาตั้งแต่การปฏิบัติมาจนถึงเป็นที่พอใจ เรียกว่าพอ เมืองพอคือนิพพาน ไม่มีอะไรที่จะนอกเหนือหรือยิ่งเกินกว่าคำว่าพอไปได้ พูดอะไร ๆ ก็ดูไม่สนิท ๆ ถ้าว่าพอเท่านั้นพอแล้ว อะไรพอหมดเลย อยู่ในนั้นหมด เราเลยเรียกว่าพอ นิพพานแปลว่าอะไร แปลว่าพอ เท่านั้น คือไม่มีอะไรที่จะต้องติ แล้วอะไรที่จะมาเพิ่มเข้าอีกไม่ได้ เรียกว่าไปกระเทียมความพอแล้ว มาติงออกไม่ได้ จะมาเพิ่มอีกก็ไม่ได้ ไม่เรียกว่าพอ พอแล้วไม่ต้องเพิ่ม เหมือนน้ำเต็มแก้วนั้น นี่ละจิตดวงนี้ละ

จิตทุกคนไม่เคยตายนะตั้งแต่กับไหนดับไปไดมา กิเลสกับธรรมแทรกอยู่ในนั้น ๆ พาเกิดทางดีทางชั่วเพราะอำนาจของความคิดความช้วนนั้นแหละ มันแฝงกันไปมันรบกันไปเรื่อย วณไปวนมา ทางนี้ก็ค่อยสร้างบารมีไป ก็ค่อยหนาเข้าแน่นเข้า ๆ ทีนี้ภพชาติที่เราเคยเกิดมาก็กับก็กลับนั้นจะค่อยหย่นเข้ามา ด้วยอำนาจแห่งความคิดตัดเข้ามา ๆ จะหย่นเข้ามา จะตายอีกก็ภพที่ชาติหรือที่หมิ่นที่แสนชาตินี้ จะหย่นเข้ามาเป็นหมิ่นเป็นพันเป็นร้อยเป็นสิบเข้ามา หดเข้ามา ลงสุดท้ายถึงกระแสของธรรมคือความแน่นอนที่จะไปนิพพานได้แล้ว เรียกว่าเพียง ๗ ชาติเป็นอย่างช้า แน่แล้ว จะมาเกิดมาตายอีกใน ๗ ชาตินี้ก็ไม่ได้ไปตกนรกหมกไหม้

อบายภูมิทั้งสี่ปิดเลย บรรดาท่านผู้ได้โสดา เชื้อมั่นในบุญในกรรมในศีลในธรรมแล้วเท่านั้น อบายภูมิคือ นรก เปรต อสุรกาย สัตว์เดรัจฉาน นี่เรียกว่าอบายภูมิ ปิดเลย ถึงเกิดก็ไปเกิดสวรรค์เสีย ลงจากสวรรค์ก็มาเกิดเป็นมนุษย์ สร้างคุณงามความดีไปด้วยจิตที่เป็นธรรมนั้นแหละ แล้วก็ไปสวรรค์อีก อย่างช้า ๗ ชาติ นี่ผู้สำเร็จพระโสดา อย่างกลาง ๓ ชาติกลับมาเกิดอีกไม่ไปที่ไหน มีแต่ขึ้นสวรรค์แล้วลงมามนุษย์ ชั้นที่เยี่ยมก็คือเกิดชาติเดียว ๑) ลงมาเกิดอีกชาติเดียว ๒) เกิดในชาตินั้นสำเร็จเป็นพระโสดาในชาตินั้นแล้วสำเร็จเป็นพระอรหันต์ในชาตินั้น ผ่านเลย ชาติหนึ่งแปลได้ ๒ นัย คือลงมาเกิดอีก ๑ ชาติ หรืออย่างหนึ่งมาเกิดในชาตินี้แล้วสำเร็จพระโสดา แล้วบำเพ็ญเพียรสำเร็จพระอรหันต์ในชาตินี้

เช่นอย่างพระอานนท์ เวลาพระพุทธเจ้าจะปรินิพพาน พระอานนท์ยังสำเร็จพระโสดาอยู่นั้น ไปนั่งเกาะบานประตูห้องห่มร้องไห้อยู่ข้างนอก พระองค์ทรงเรียกมา อานนท์ไปไหน อานนท์ไปนั่งร้องไห้อยู่ประตู ไปเรียกมา อานนท์จะร้องไห้ทำไม สังขารร่างกายนี้ทั่วแดนโลกธาตุเหมือนกันหมด มันจะแตกจะพังอย่างเดียวกันนี้แล ส่วนธรรมที่เป็นสารคุณอย่างมหาศาลนั้น เราเทศน์ให้อานนท์ฟังเรียบร้อยแล้ว อานนท์ อย่าวิตกวิจารณ์ อานนท์ เป็นผู้มึญมาก เวลาปลอบโยนพระอานนท์

ถ้าพูดถึงเรื่องเอตทัคคะ พระอานนท์ได้ถึง ๕ สถาน เอตทัคคะคือเลิศ พระอานนท์ได้ถึง ๕ อย่าง พระอานนท์เป็นผู้มึญมากแล้ว อานนท์จะพ้นจากทุกข์ในไม่ช้านี้แล ๓ เดือนหลังจากเรานิพพานไปแล้ว จะมีการทำสังคายนาร้อยกรองธรรมวินัย อันใดปลอมตัดออก ๆ ร้อยกรองแต่สิ่งที่ดีเอาไว้เรียบริ้อย จากวันเราตายไปนี้อีก ๓ เดือนนะ อานนท์ วันทำสังคายนานั้นแหละเป็นวันที่ อานนท์ จะตรัสรู้ธรรม ถึงแดนพ้นทุกข์ขึ้นมาในวันนั้น อานนท์ อย่าเสียใจ ตอนนั้นเป็นพระโสดาอยู่นะ พอพระพุทธเจ้าปรินิพพานแล้ว เพียง ๗ วันก็มีพระแก่สุภัททะมากกล่าวจ้วงจาบพระพุทธศาสนา เห็นพระเจ้าพระสงฆ์ร้องไห้ที่พระพุทธเจ้าปรินิพพานจากไป

พระปรตองค์นี้ก็ว่า สูเจ้าจะร้องไห้ทำอะไร เวลาพระพุทธเจ้ายังทรงพระชนม์อยู่ แล้วดูนั่นดูนี่ว่านั่นว่านี่ ไม่ได้มีความสุข นี่พระพุทธเจ้าปรินิพพานแล้ว เราอยากทำอะไรเราก็ทำ เราสะดวกสบายไม่มีใครมาดุด่าว่ากล่าว เพียงเท่านั้น พระมหากัสสปะทราบเกิดความสลดสังเวช โธ พระพุทธเจ้าปรินิพพานเพียง ๗ วันเท่านั้น เลียนหนามของพระพุทธศาสนาเริ่มเกิดขึ้นแล้ว นั่นละพอไปถึงวัน ๓ เดือนพระมหากัสสปะก็เป็นประธานในการทำสังคายนาร้อยกรองธรรมวินัย แล้วพระอานนท์จะบรรลุธรรมในวันนั้นแหละ วันทำสังคายนา อานนท์ อย่าเสียใจ

เพราะฉะนั้นพอถึงวันนั้นแล้ว พระอานนท์ก็ไม่นอนทั้งคืนวันนั้น จะให้บรรลุธรรมอย่างเดียว เพราะวันพรุ่งนี้เช้าท่านบรรจุพระไว้ที่จะทำสังคายนา ล้วนแล้วตั้งแต่เป็นพระอรหันต์ ๔๙๙ องค์ ยังขาดองค์เดียวคือพระอานนท์ เวลานี้พระอานนท์ยังไม่ได้เป็นพระอรหันต์ แต่พระอานนท์จะเป็นพระอรหันต์ในวันทำสังคายนาตามพระพุทธเจ้าทรงทำนายไว้ จึงเว้นช่องไว้สำหรับพระอานนท์ช่องเดียว ๔๙๙ ที่ ๕๐๐ เอาไว้สำหรับพระอานนท์ พระอานนท์ไม่นอนทั้งคืน ภาวนามีแต่แรงที่จะให้ตรัสรู้ ที่นี้ไม่อยู่ในปัจจุบันธรรมที่ควรจะตรัสรู้ละซี ก็เอาแต่เรื่องที่พระพุทธเจ้ารับสั่งไว้แล้ว อีกสามเดือน เธอจะได้บรรลุธรรม ก็เลย ๓ เดือน ๆ อยู่ข้างนอกไม่ได้เข้ามา สามเดือนสามภพสามชาติละซี สามภพสามชาติมันอยู่ที่นี้ สามกองทุกข์มันอยู่ที่นี้ไม่ได้เข้ามา

จนกระทั่งจวนจะสว่างแล้วเห็นท่าไม่ได้การ มุ่งจะบรรลุเท่าไร ก็มีแต่มุ่งตามวันตามคืนตามกาลเวลาที่พระองค์ทรงทำนายไว้เท่านั้น ไม่ได้มุ่งเข้ามาจุดในปัจจุบันที่จะตรัสรู้ธรรมก็ไม่ตรัสรู้ ก็เลยทอดอาลัยเสีย เราจะไม่ไหวแล้วนะนี่ วันพรุ่งนี้จะทำสังคายนา เราจะพักสักหน่อย พอว่าพักสักหน่อย ความยึดของจิตในอดีตที่ผ่านมาแล้วว่าอีก ๓ เดือนเธอจะตรัสรู้ และตรัสรู้ในวันทำสังคายนานี้ก็สงบไป จิตหดเข้ามาเป็นปัจจุบัน นั่น พอเอนกายลงไปอย่างนี้พระอรหันต์จึงสำเร็จในอิริยาบถ ๔ จะว่านั่งก็ไม่ใช่ จะว่านอนก็ไม่ใช่ จะว่ายืนว่าเดินก็ไม่ใช่ ท่านเอนลงกำลังจะนอน เอนลงเท่านี้ หัวยังไม่ถึงหมอนนะ ตรัสรู้ปั้งขึ้นมาเวลานั้นเลย นี่จิตเป็นปัจจุบัน หดเข้ามาเป็นปัจจุบัน ไม่แผ่ส่ายไปตามอดีตอนาคต ก็เลยตรัสรู้ผิงขึ้นมากก็ทราบเอง

วันพรุ่งนี้เช้าก็เอาฤทธาศักดานุภาพมาแสดงในพระสงฆ์ ๔๙๙ องค์ ให้เห็นทั่วหน้ากัน ช่อหนึ่งพระอรหันต์ก็ขึ้นมาผิงเลย ดำดินบินบนอะไรก็แล้วแต่เถอะ มาโผล่ขึ้นตรงนั้นเลย องค์ไหนก็ไม่ต้องถาม เออ แน่ใจแล้วพระอรหันต์สำเร็จเรียบแล้ว นั่นเห็นไหมล่ะ นี่ละเรื่องที่พระอรหันต์มีความรื่องรุ่มร่าให้กับพระพุทธเจ้า อันนั้นมันผิด เอ้าให้พิจารณาอย่างนี้ๆ แล้วท่านก็ทำสังคายนา พระอรหันต์ก็ได้ตรัสรู้ในคืนวันนั้น บรรจุเป็น ๕๐๐ องค์ขึ้นมา นี่ละศาสนาเริ่มเกิดขึ้นมาตั้งแต่โน้นนะ ตั้งแต่ ๗ วัน พระพุทธเจ้านิพพานได้ ๗ วัน ก็แสดงเสี้ยนหนามขึ้นมาแล้ว

ทีนี้จนกระทั่งมาถึงนี้ ๒,๕๐๐ กว่าปีมันไม่ใช่เป็นเสี้ยนเป็นหนาม มันเป็นหอกเป็นหลาวจะว่าไง มันไม่ใช่เสี้ยนใช่หนามนะมันเต็มอยู่หัวใจเรา มันเป็นหอกเป็นหลาวจะก้าวไปวัดไปวาก็ก้าวไม่ได้ หอกหลาวเป็นขนชุงทั้งท่อนขวางหน้ามันอยู่มันข้ามไปไม่ได้ซิ จะข้ามไปทางจงกรมก็ข้ามไม่ได้ ข้ามไปไม่ได้ หายไปทางหลังก็ถูกหมอนมันก็ลงเร็วเข้าใจไหม อันนี้ถ้าหายมาทางหลังแล้วถูกหมอน ๆ ไปข้างหน้าถูกแต่ชุงทั้งท่อน ๆ ก็เลสมันก็ดมันขวางเอาไว้ ทำให้เราขี้เกียจขี้คร้าน ฟาดมันลงไปอย่าไปถอยนะ

เราพูดอย่างนี้เรามาระลึกได้อีกว่า เราอยู่ที่นี่เราไม่ได้อยู่ด้วยความเสียดายอะไร ๆ นะเราไม่มี หมดโดยประการทั้งปวง ยิ่งเหลือแต่ขันธล้วน ๆ ดังที่พูดเมื่อวานนี้ ที่รับผิดชอบกันอยู่เท่านี้ พาอยู่พากินพาหลับพานอนพาขับพาถ่าย เตี้ยเจ็บหัวตัวร้อนปวดนั้นปวดนี้ มีแต่เรื่องของขันธมันเป็นของมันเอง ก็ดูมันอยู่อย่างนั้น เพราะไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกัน ความอุปาทานไม่มี มีแต่ความรับผิดชอบเป็นสัตยาธิญาณประจำตน เพราะฉะนั้นเวลาท่านมีธาตุมีขันธอยู่ กิริยาของธาตุของขันธของพระอรหันต์กับคนเราจึงไม่ได้ผิดกัน เหมือนกัน

เช่น ก้าวเดินไปนี่ลื่น เอ้า คนปุ่ลื่นนี่เราก็อธิษฐานไม่สงสัย ลื่นมันก็ต้องป้องกันตัวช่วยตัวเองไม่ยอมให้ลื่น ถ้าไม่สุดวิสัยไม่ยอมลื่น ทีนี้พระอรหันต์เดินไปด้วยกันก็เอาชิว

นะ เดินไปพอสิ้นนี้พระอรหันต์ก็ช่วยตัวเองเหมือนกันกับปุถุชน นี่เห็นไหม มันเป็นสัญชาตญาณไม่ได้เป็นความอุปาทานของท่านนะ หากเป็นสัญชาตญาณความรับผิดชอบตัวเอง พระอรหันต์สิ้นพระอรหันต์ก็ช่วยตัวเองเต็มเหนี่ยว ถ้าพระอรหันต์สู้ไม่ได้ พระอรหันต์ก็ต้องล้มเข้าใจไหม นี่ให้จำเอานะ

การหัวเราะก็เหมือนกัน เมื่อหัวเราะได้ การร้องไห้เรียกว่าธรรมสังเวชทำไมจะมีไม่ได้มันอยู่ในขั้นนี้ ขั้นอันนี้ทำงานโดยสมบูรณ์ตลอดเวลาไม่มีอะไรบกพร่อง ตรัสรู้ธรรมไม่ได้สังหารธาตุขันธ์ ธาตุขันธ์มียังงี้ โลกมีอยู่ยังงี้ มันก็มีแบบเดียวกันกับโลกต่างกันแต่จิตที่บริสุทธิ์แล้วเท่านั้น พวกกันเข้าใจเสีย เรื่องธาตุเรื่องขันธ์อะไรมีสมบูรณ์แบบเหมือนเดิม เคยอยู่เคยกินเคยหลับเคยนอนต้องเป็นต้องไป เป็นแต่เพียงว่าจิตไม่เข้าไปยึด เป็นหลักธรรมชาติอันหนึ่งของจิต อันนี้เป็นเรื่องของขันธ์ต่างหาก เพราะฉะนั้นพระอรหันต์กับพวกเรา จึงไม่มีอะไรผิดแปลกจากกันในกิริยาอาการที่แสดงออกเป็นแต่เพียงภายในนั้นเป็นคนละฝั่งแล้ว ท่านรู้ของท่านเองอันนั้น ให้พากันเข้าใจ

แหม ทำไมพระอรหันต์หัวเราะได้ ร้องไห้ได้ พ่อแม่มึงตายแล้วมาหัวเราะได้ไหม นี่ก็ยังไม่ตายกุหัวเราะได้ มันเป็นอะไรจะก็ว่าอย่างนั้น เข้าใจไหม อ้าว มันต้องตอบอย่างนั้นซิ ว่าทำไมพระอรหันต์หัวเราะได้ ร้องไห้ได้ พ่อแม่มึงตายมึงหัวเราะไม่ได้ ร้องไห้ไม่ได้ ก็ยังไม่ตายกุหัวเราะได้จะเป็นอะไร เอากันตรงนั้นซิ เข้าใจไหม ก็เรื่องธาตุเรื่องขันธ์ พวกกันจำเอานะ สิ่งี่เหมือนโลกเหมือนทุกอย่างไม่มีอะไรผิด เป็นแต่เพียงว่าจิตไม่เข้ามายึด อันนั้นเป็นฝั่งหนึ่งแล้วโดยหลักธรรมชาติ จะทำอะไรให้ยึดก็ไม่ยึด เป็นสิ่งตายตัวแล้ว ธรรมชาติของมันก็เป็นของมันเองอย่างนี้ จึงไม่มีอะไรบกพร่องต่างกันระหว่างพระอรหันต์กับปุถุชน สำหรับการแสดงออกของขันธ์จะเหมือนกัน พวกกันเข้าใจ

นี่เราวิตกวิจารณ์กับบรรดาพี่น้องชาวไทยเรา เพราะธรรมอย่างนี้มีน้อยมากผู้ที่จะรู้จะเห็นจะนำมาพูด แล้วจะพูดอย่างนี้ก็พูดไม่ได้ทุกองค์ ขึ้นอยู่ตามนิสัยวาสนาของแต่ละราย ๆ ความบริสุทธิ์เสมอกันก็ตาม กิริยาอาการที่เป็นเครื่องประดับตามวาสนาบารมีของแต่ละราย ๆ นั้นไม่เหมือนกัน การแสดงออกจึงให้เหมือนกันไม่ได้ ด้วยเหตุนี้เองท่านจึงยกพระอรหันต์ให้เป็นเอตทัคคะเลิศคนละทาง ๆ กิริยาของความบริสุทธิ์ไม่ได้เหมือนกัน ส่วนความบริสุทธิ์นั้นเป็นอันเดียวกันหมด ไม่มีสงสัยกันแล้วในบรรดาพระอรหันต์นะ แต่กิริยาทำทางนิสัยวาสนามีความเหลื่อมล้ำต่ำสูงต่างกัน

เช่นอย่างพระสารีบุตร ปัญญาเลิศมีองค์เดียว นอกนั้นท่านก็มีปัญญาแต่ไม่แหลมคมเหมือนพระสารีบุตร จึงยกให้พระสารีบุตรเป็นผู้เลิศทางด้านปัญญาเสีย อย่างพระโมคคัลลาน์ เก่งทางฤทธาศักดานุภาพ องค์เหล่านั้นท่านก็เก่ง แต่ผู้นี้แหลมกว่าเพื่อนก็ยกผู้นี้เป็นที่หนึ่ง ๆ ไปเสีย ไม่ใช่ที่ท่านเหล่านั้นไม่รู้ ๆ รู้เรื่องรู้นั้น แต่ใครสูง

กว่ากันพอจะยกขึ้นก็ยกผู้ขึ้นเสีย อย่างนั้นละมันต่างกันอย่างไร นี่เราก็อุดถึงเรื่องเกี่ยวกับนิสยวาสนา ที่เรามาพูดกับเพื่อนฝูงนี้ก็ตามนิสยวาสนาของเรามีมากมีน้อยซึ่งเท่ากับหนูตัวหนึ่งนั่นแหละ มาแสดงให้เห็นนี่เองทั้งหลายฟังด้วยความเมตตาสงสารเป็นอย่างยิ่งนะ

เราไม่มีอะไรที่จะหวังจะโยนออกจากหัวใจของพี่น้องชาวพุทธเราเท่านั้น เพราะฉะนั้น การดูตำว่ากล่าว ทุกสิ่งทุกอย่างจึงออกเต็มลวดลาย แล้วการดูตำว่ากล่าวเหมือนจุดลากขึ้นมา ดูแรงเท่าไรเหมือนจุดขึ้นมาอย่างแรง นี่ไฟนรกลากขึ้นมา แล้วก็หาว่าท่านดู ท่านลากขึ้นมาจากรกมันก็ไม่รู้ เข้าใจไหมละ มันเป็นอย่างนั้นนะ กิเลสมันหาเรื่องจนได้นั่นแหละ ลากมันขึ้นมาจากรกมันก็ยิ่งว่าท่านดูเรา ลากเราขึ้นจากรกมันไม่ว่านะ นี่ละกิเลสมันไม่ยอมอ่อนข้อนะ พวกมันจำเอา ให้ตั้งหน้าตั้งตาปฏิบัติ เราก็ลืมนวันลืมนคืนอยู่ก็บอกแล้วนะ เราไม่ได้อาลัยเสียตายอะไรเลย อยู่ไป

อะไร ๆ มันเห็นมันรู้ รู้ไม่ดีไม่ได้นะ แต่เรื่องความรู้ของจิตจะไม่มีรบกวนตัวเอง ไม่มีกตมิตัน ไม่มีปีบมีบังคับ รู้เหมือนไม่รู้ แล้วแต่เหตุการณ์ที่ควรจะออกรับกัน มากน้อยเพียงไรมันจะออกเอง ๆ ถ้าไม่ควรรู้แล้วก็เหมือนไม่รู้ รู้สักเท่าไรมันก็เหมือนไม่รู้ แต่ถึงกาลเวลาที่มันสัมผัสกันที่จะออกรับกันมากน้อยมันจะเป็นเอง ๆ ถ้ามันควร จะออกผิงมันก็ผิงของมันเอง นี่ละเรื่องของธรรมภายในใจเป็นอย่างนั้น นอกนั้นไม่มีอะไร อยู่ไป ๆ เช่นอย่างสังขารร่างกายนี้มันก็เหมือนสิ่งเหล่านี้เครื่องใช้นี้ อะไรใช้ไม่ได้ก็ทิ้งเสีย อันไหนใช้ได้ก็ใช้ อันไหนที่พอซ่อมได้อยู่ก็ซ่อมไปใช้ไป ถ้ามันซ่อมไม่ได้ก็ทิ้งเสีย ๆ เมื่อมันเสียไปเสียหมดแล้วทิ้งเลย อันนี้ร่างกายก็หูหนวก ตายังดี เอา ใช้ไป ตาบอดหูยังดีใช้ไป จมูก ลิ้น กาย อะไรดีใช้ไป เมื่อหมดสภาพแล้วเหวอทิ้งปี๊วะไปเลย นั่นก็อย่างเดียวกันไม่ได้ผิดกันอะไร ให้พากันตั้งอกตั้งใจนะ

เราสอนโลกสอนด้วยความบริสุทธิ์ใจล้วน ๆ เราไม่มีอะไรกับโลก เพราะฉะนั้นโลกที่จะมาทำอะไรกับเรา เช่น มาพูดโฆษณาโจมตีอย่างนั้นอย่างนี้ เราจึงไม่มีอะไรกับโลก นอกจากวิตกผู้ที่แสดงตัวขึ้นมาซึ่งเป็นการก่อไฟเผาตัวเท่านั้น สำหรับเรา เราไม่มีอะไรกับใคร เพราะฉะนั้นเราจึงกล่าวพูดว่า ความแพ้วความชนะก็ไม่มี เพราะความกลัวไม่มีความกลัวไม่มี ความได้ความเสียไม่มี ความได้เปรียบเสียเปรียบไม่มีในธรรม เหนือหมดทุกอย่างแล้ว ทีนี้ใครจะมาตำหนิติเตียนอะไรก็เท่ากับถึงขยะ มันเห่าอยู่บนถึงขยะก็ลงไปกินถึงขยะที่เต็ม ธรรมชาตินั้นไม่ใช่ถึงขยะจะมายู่กันหาอะไร ก็พวกถึงขยะนี้มันก่อไฟเผาตัวเอง เข้าใจไหม อวดรู้อวดฉลาด ความอวดรู้อวดฉลาดซึ่งเป็นเรื่องของกิเลสเป็นไฟเผาตัว นั่นแหละมันกลับมาเผาเจ้าของตัวเอง ไม่ได้เผาที่ไหนนะ

คำว่าบาปว่าบุญ พระพุทธเจ้าทุก ๆ พระองค์สอนไว้ปฏิเสธไม่ได้เลย ใครทำคนนั้นได้ กัมมสุสโกมฺหิ กัมมทายาทิ กัมมโยนิ กัมมพณฺธุ กัมมปฏิสรโณ ยํ กัมมํ กริสฺสามิ กลฺยาณํ วา ปาปกํ วา ตสฺส ทายาทิ ภวิสฺสามิ เรามีกรรมเป็นของตัว ขึ้นแล้วนะ ไม่มีเป็นของใคร ใครเป็นคนทำผู้นั้นเป็นเจ้าของของกรรม กรรมดีก็ตามกรรมชั่วก็ตาม ผู้นั้นเป็นเจ้าของทันที กรรมเป็นทายาท เป็นที่พึง เป็นที่อาศัย ถ้าเป็นของดีอาศัยได้ แล้วกรรมเป็นเผ่าพันธุ์ เป็นเชื้อมาอย่างนั้น แล้วใครทำบาปก็ตามทำบุญก็ตาม ผู้นั้นจะเป็นผู้ได้รับผลกรรมของตนทั้งดีและชั่ว นั่น ท่านก็สอนไว้แบบนี้

ท่านไม่ได้สอนว่า เราทำบาปอย่างนี้ให้คนนั้นมารับบาปแทนเรา ไม่เคยมี ให้เชื่อพระพุทธเจ้านะ พระพุทธเจ้าเชื่อพระองค์เองจนได้ตรัสรู้ นำธรรมมาสอนโลก ผู้ตรัสรู้ตามพระพุทธเจ้าเพราะเชื่อตามพระพุทธเจ้ามีมาก เราเป็นคนประเภทไหนเอาไปถามเราอีกทีนะ เราเชื่อพระพุทธเจ้าหรือเราเชื่อกิเลสตัณหา เชื่อเทวทัต มันจะพืดเราลงนรกนะ พวกมันจำเอานะ เออละวันนี้พูดเพียงเท่านี้แหละ

นี่ผู้ว่าเห็นไหมละ ผู้ว่าเรา ไปเมืองไหน ๆ มีพ่อบ้านพ่อเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องกับวัดกับวาเป็นสง่าราศีนะ พอไม่เห็น ๒-๓ วัน เออละนะที่นี้ เหา ผู้ว่าฯ ไม่เห็นมาไปกรุงเทพฯหรือไงนะ นั่นเอาแล้วนะ ไม่เห็นก็คิดถึงกัน เข้าใจไหม ถ้าไม่มาเสียเลยก็ไม่ทราบจะคิดถึงอะไร เมื่อไม่เห็นมา ๒-๓ วัน เอ้า ผู้ว่าฯ ไม่เห็นนี่ ไปกรุงเทพฯหรือยังไฉนะ ถ้ามาอย่างนี้ก็สบายใจ เออละ

อ่านธรรมะหลวงตาวันต่อวัน ทางอินเทอร์เน็ต ได้ที่ www.Luangta.com